

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

24 ביוני, 2018

לכבוד

חברי ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת

שלום רב,

הנדון: הצעות החוק לשינוי דרכי מינוי יועצים משפטיים במשרדי הממשלה

לקראת ישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת ביום שני הקרוב, ה-25 ביוני 2018, רצ"ב חוות דעת המכון הישראלי לדמוקרטיה על הצעת החוק הממשלתית שתידון בוועדה.

כמפורט בחוות הדעת, אנחנו מתנגדים להצעת החוק הממשלתית, ומקל וחומר מתנגדים גם להצעת החוק הפרטית שתידון אף היא בוועדה.

השינויים המוצעים בהצעות החוק יאפשרו לשר בממשלה להיות בעל השפעה מכרעת על מינוי היועץ המשפטי של משרדו ויקנו לו את הכוח לפסול מועמדים בעלי השקפת עולם שונה משלו. בהצעת החוק הממשלתית שליטה זו תבוא לידי ביטוי בכך שהשר הוא שימנה את היועץ המשפטי (בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה) ובכך שמנכ"ל המשרד, איש אמונו של השר, יעמוד בראש ועדת האיתור ויבחר בה הן את איש האקדמיה (בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה) והן את נציג הציבור (על דעת עצמו). כך עלול היועץ המשפטי או מי שרואה עצמו מועמד לתפקיד בעתיד להפוך לעושה רצונו של השר, במקום שיהיה שומר סף ומשרת הציבור כפי שנדרש ממנו.

אמת, תפקיד היועץ המשפטי הוא לומר לשר ולמשרד "מה כן" ובעיקר "איך" ניתן להגשים את מדיניותם מבחינה משפטית, אך אי אפשר להתעלם מההיבט המשלים – היועץ המשפטי הוא גם עובד ציבור המופקד על שמירה על האינטרס הציבורי ועל כך שהמשרד פועל בהתאם לחוק ולכללי המינהל התקין. "יועץ מטעם" שר לא יוכל לעשות זאת. הוא לא ייחנה מאמון הציבור, וגם הדרגים המקצועיים העובדים מולו עשויים לראות בו כמי שמונה בשל קשריו ולא רק כישוריו, ולהתייחס לעצותיו בהתאם.

אנו רואים הצעות האלה בחומרה רבה, כחלק ממהלך פוליטי כולל שמטרתו להחליש את מוסדות שומרי הסף בישראל, ובהם בית המשפט העליון והייעוץ המשפטי לממשלה, ולפגוע בעצמאות וממלכתיות השירות הציבורי.

כיוון שמנסחי ההצעה לא הצביעו על בעיה קונקרטית בהליכי המינוי הנוכחיים, זולת העובדה כי לשר מעורבות מוגבלת בהם, אין מנוס מן המסקנה כי מדובר בניסיון להעצים את כוחה הפוליטי של הממשלה להלך באזורים אפורים מנקודת הראות של שלטון החוק. אנו קוראים לכם להתנגד לכך.

מר אמיר אלשטיין

יו"ר הוועד המנהל

מר יוחנן פלסנר

נשיא

מר ברנרד מרכוס

יו"ר בינלאומי

פרופ' גרהרד קספר

יו"ר המועצה הבינלאומית

ד"ר ג'ורג' שולץ

יו"ר של כבוד

חברי הוועד המנהל

אלוף (מיל') אורנה בריבאי

מר חן ליכטנשטיין

גב' מול מועלם

מר סלי מרידור

מר אבינועם נאור

עו"ד אבי פישר

מר אביעד פרידמן

ד"ר מיכל צור

מר יוסי קוצ'יק

מר עימאד תלחמי

המועצה הבינלאומית

השופטת רוזלי סילברמן אבלי, קנדה

מר אליזבט אברמס, ארה"ב

ד"ר מרטיין אינדיק, ארה"ב

גב' אן אפלכאוס, ארה"ב

פרופ' ורנון בוגדנוב, בריטניה

השופטת דורית ביניש, ישראל

השופט סטיבן ברייד, ארה"ב

ד"ר אימי גוטמן, ארה"ב

ד"ר ג'וזף ג'ופה, גרמניה

השופטת דליה דורנר, ישראל

פרופ' רוניל דניאלס, ארה"ב

השגריר צ'ארלס היל, ארה"ב

פרופ' משה הלברטל, ישראל

פרופ' מייקל וולצר, ארה"ב

פרופ' רוברט מונקין, ארה"ב

פרופ' כריסטוף מרקשיס, גרמניה

השופט אברהם סופר, ארה"ב

מר ברט סטפנס, ארה"ב

פרופ' ארווין קוטלר, קנדה

פרופ' יהודה ריינהרץ, ארה"ב

פרופ' גבריאלה שלו, ישראל

השופט מאיר שמגר, ישראל

סגני נשיא

ד"ר ישי ג'סין, פרס, אסטרטגיה

פרופ' ידידיה צ' שטרן, מחקר

פרופ' יובל שני, מחקר

עמיתים בכירים

אלוף (מיל') עמית אילון

פרופ' חנוך דגן

פרופ' תמר הרמן

פרופ' מוסטפא כבהא

פרופ' עמית כהן

פרופ' יותם מרגלית

פרופ' יובל פלדמן

פרופ' מרדכי קרמניצר

פרופ' גדעון רהט

ד"ר תהילה שוורץ אלטשולר

פרופ' איתן שניסקי

מייסד ונשיא לשעבר

ד"ר אריק ברמן

פרופ' יובל שני

ס. נשיא למחקר

פרופ' ידידיה שטרן

ס. נשיא למחקר

יוחנן פלסנר

נשיא